Lag
om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713);

SFS 1989:1081
Utkom från trycket
den 11 januari 1990

utfärdad den 21 december 1989.

Enligt riksdagens beslut[1] föreskrivs i fråga om försäkringsrörelselagen (1982:713)

dels att 7 kap. 12 och 13 §§ samt 14 kap. 25 § skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 14 kap. 25 § skall utgå,

dels att 1 kap. 5 §, 7 kap. 4, 9, 10 och 11 §§ samt 14 kap. 6, 7, 13, 21 och 24–28 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 7 kap. 9 a och 10 a §§, av följande lydelse.

1 kap.

5 § Bestämmelserna om livförsäkring gäller också i fråga om personförsäkringar av annat slag. De behöver dock inte tillämpas för sådana personförsäkringar som har meddelats antingen för en tid av längst fem år eller mot en premie som är beräknad och bestämd för längst fem år i sänder.

Ersättning, som utges i form av livränta eller sjukränta, tillhör endera livförsäkring eller annan försäkring beroende på vilket av dessa slag av

[1] Prop. 1989/90:34, NU14, rskr. 93.

försäkringar som har meddelats. Har en sådan ränta inköpts i ett livförsäkringsbolag, skall den dock i detta bolag höra till livförsäkring.

För sådan livränta eller sjukränta som tillhör annan försäkring än livförsäkring gäller de särskilda bestämmelserna om livförsäkring i 2 kap. 3 och 4 §§, 7 kap. 9, 9a, 10a och 11 §§, 8 kap. 18 §, 14 kap. 7, 21 och 24–28 §§ samt 19 kap. 3 och 4 §§.

7 kap.

4 § Om det på grund av ändrade förhållanden krävs en väsentlig ökning av premiereserven för redan tecknade livförsäkringar, får särskilda premiereservgrunder (övergångsgrunder) stadfästas för en bestämd tid.

Har bolaget tillfälligt lidit avsevärd förlust till följd av att tillgångarna sjunkit i värde eller dödligheten överstigit vad som har antagits i grunderna eller genom andra liknande omständigheter, får övergångsgrunder dessutom stadfästas, om det inte finns anledning att anta att bolaget skall råka på obestånd och om grunderna kan anses främja försäkringstagarnas intresse.

I övergångsgrunderna får, utan hinder av bestämmelserna i 3 § om premiereservgrunder, föreskrivas att vid beräkning av premiereserven det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter skall minskas med kapitalvärdet av den vinst som väntas uppkomma i rörelsen under den tid övergångsgrunderna gäller.

Utan synnerliga skäl får övergångsgrunder inte gälla under längre sammanhängande tid än tio år.

För stadfästelse av övergångsgrunderna gäller 2 kap. 4 §. Som villkor för stadfästelsen får bestämmas att bolaget i det register som anges i 10a § skall införa även andra tillgångar än dem som avses där.

9 §[2] Ett belopp motsvarande försäkringstekniska skulder för livförsäkringar skall alltid redovisas i följande slag av tillgångar:

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som utfärdats eller garanterats av staten,

2. obligationer, som utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa, Nordiska investeringsbanken eller av ett kreditaktiebolag, eller andra av nu angivna kreditinstitut utfärdade skuldförbindelser, med undantag av sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

3. obligationer, utfärdade eller garanterade av ett svenskt bankaktiebolag, en svensk sparbank eller en central föreningsbank, eller av ett sådant bankinstitut eller av riksbanken utfärdade andra fordringsbevis, med undantag av förlagsbevis,

4. obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av en svensk kommun,

5. av ett svenskt näringsföretag utfärdade obligationer som offentligen utbjudits av ett svenskt bankaktiebolag, Sveriges investeringsbank aktiebolag eller Nordiska investeringsbanken,

[2] Senaste lydelse 1987:643.

6. skuldförbindelser för vilka bolaget äger säkerhet genom

panträtt i en jordbruks-, bostads-, kontors- eller affärsfastighet inom 70 procent av fastighetens uppskattade värde eller, om pantvärde har fastställts för fastigheten enligt gällande bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet, inom 75 procent av pantvärdet,

panträtt i tomträtt, till vilken hör en byggnad som är avsedd för bostads-, kontors- eller affärsändamål, inom 70 procent av det uppskattade värdet av byggnaden eller någon annan egendom som hör till tomträtten eller, om pantvärde har fastställts för egendomen enligt nämnda bestämmelser, inom 75 procent av pantvärdet, allt med den ytterligare begränsning som försäkringsinspektionen föreskriver med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller någon annan omständighet eller

panträtt i en fastighet, som helt eller delvis är inrättad för industriell verksamhet, eller i en tomträtt till vilken hör byggnad som helt eller delvis är inrättad för sådan verksamhet, inom 60 procent av det uppskattade värdet av egendomen, såvitt avser tomträtt med den ytterligare begränsning försäkringsinspektionen föreskriver med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller någon annan omständighet,

varvid dock en förutsättning för att panträtt i fastigheten eller tomträtten skall godkännas – utom i fråga om sådant lån till en svensk kommun för vilket försäkringsinspektionen har medgett undantag – är att tillhörande byggnader skall vara brandförsäkrade i försäkringsbolag som avses i denna lag eller i utländskt försäkringsföretag med rätt att driva försäkringsrörelse här i landet,

7. inhemska eller utländska värdehandlingar, som till sin art och till den säkerhet de erbjuder kan anses jämförliga med några av de under 1–6 nämnda, varvid dock värdehandlingar, som enligt sin lydelse skall inlösas i främmande valuta, får användas för redovisning endast i den mån de motsvarar försäkringstekniska skulder för egen räkning för försäkringar i samma valuta,

8. lån mot säkerhet i bolagets försäkringsbrev inom återköpsvärdet,

9. värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet på grund av de livförsäkringar som har övertagits i form av återförsäkring, i den mån ansvarigheten överstiger värdet av reservdeposition som har ställts av återförsäkringsgivare hos det avgivande bolaget, varvid dock värdet av utländskt försäkringsföretags ansvarighet inte får användas till redovisning av försäkringstekniska skulder i större omfattning än vad försäkringsinspektionen medger med hänsyn till försäkringstagarnas säkerhet,

10. försäkringsbolagets egna fastigheter och tomträtter,

11. aktier i dotterbolag, som har till ändamål att äga fastigheter eller tomträtter (fastighetsbolag),

12. medel på konto i bank.

Om ett försäkringsbolag har hållit kvar tillgångar som motsvarar en avgiven livåterförsäkring, får återförsäkringsgivaren använda sin fordran hos det avgivande bolaget för redovisning av försäkringstekniska skulder för den mottagna livåterförsäkringen.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Utan hinder av första stycket får ett belopp motsvarande högst 20

procent av de försäkringstekniska skulderna för egen räkning redovisas i andra tillgångar än som avses i första stycket, dock inte i aktier.

Med försäkringstekniska skulder för egen räkning förstås den del av dessa skulder som överstiger värdet av återförsäkringsgivarnas ansvarighet.

9 a § De tillgångar som används för redovisning av försäkringstekniska skulder skall finnas i Sverige, dock med undantag för utländska återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av de försäkringar som övertagits i form av återförsäkring.

Vid redovisning enligt 9 § skall tillgångarna värderas enligt 11 kap. med de undantag som nämns i tredje och fjärde styckena.

Tillgångar som nämns i 9 § första stycket 10 får redovisas till högst den andel av uppskattat värde eller fastställt pantvärde som anges i 9 § första stycket 6 och endast i den utsträckning fastigheterna och tomträtterna inte utnyttjats för pantsättning. För tomträtter får försäkringsinspektionen bestämma ytterligare begränsningar enligt vad som sägs i 9 § första stycket 6.

Aktier enligt 9 § första stycket 11 skall redovisas till det lägsta av det uppskattade värdet av aktierna och det värde som skulle ha fastställts enligt tredje stycket om fastigheter och tomträtter ägts direkt av försäkringsbolaget. Om försäkringsbolaget inte äger samtliga aktier i fastighetsbolaget, beaktas endast så stor del av fastigheternas värde som svarar mot aktieinnehavet. Om fastighetsbolaget äger fastigheter och tomträtter såväl i Sverige som i utlandet, beaktas endast de som är belägna i Sverige.

Med det uppskattade värdet avses det värde som försäkringsbolaget bestämt på grundval av en särskild värdering.

Som villkor för att tillgångar enligt 9 § första stycket 10 och 11 skall få redovisas till täckande av försäkringstekniska skulder gäller att till fastigheter och tomträtter hörande byggnader är brandförsäkrade i ett försäkringsbolag som avses i denna lag eller i ett utländskt försäkringsföretag med rätt att driva försäkringsrörelse i Sverige.

10 §[3] Om ett försäkringsbolag för längre tid än tio år meddelar försäkringar av annat slag än personförsäkringar, skall i fråga om redovisning av premiereserv för sådana försäkringar bestämmelserna i 9 § första stycket 1–7 och 9–12, andra och fjärde styckena samt 9 a § tillämpas.

10 a § Ett försäkringsbolag skall föra ett register som vid varje tidpunkt utvisar de tillgångar som motsvarar försäkringstekniska skulder enligt 9 § och premiereserv enligt 10 §.

Om en tillgång, som antecknats i registret, har upplåtits med sådan rätt att dess fulla värde inte kan utnyttjas till täckning av försäkringstekniska skulder enligt 9 § eller premiereserv enligt 10 §, skall detta antecknas i registret.

Styrelsen och verkställande direktören skall se till att det till försäkringsinspektionen sänds in dels beräkningar av försäkringstekniska skulder respektive premiereserv, dels kopior av registret.

[3] Senaste lydelse 1982: 1086.

11 §[4] Försäkringstagarnas förmånsrätt enligt 4 a § förmånsrättslagen (1970:979) omfattar de tillgångar som i enlighet med föreskrifterna i 9 och 9 a §§ finns upptagna i det register som anges i 10 a §, när bolaget försätts i konkurs eller utmätning äger rum.

Förmånsrätten följer med fordran som grundas på avtal om

1. livförsäkring,

2. försäkring som inte är personförsäkring, om den meddelas för längre tid än tio år, eller

3. återförsäkring avseende sådan försäkring som sägs i 1 och 2.

Fordran enligt 1 eller 2 har företräde framför fordran enligt 3.

14 kap.

6 § Bolagsstämman eller den domstol, som fattar beslut att bolaget skall träda i likvidation, skall samtidigt utse en eller flera likvidatorer. I bolagsordningen kan föreskrivas att dessutom en eller flera likvidatorer skall tillsättas på något annat sätt. Likvidatorerna träder i styrelsens och verkställande direktörens ställe och har i uppgift att genomföra likvidationen.

Saknar ett försäkringsbolag som trätt i likvidation, till registret anmälda behöriga likvidatorer, skall rätten förordna en eller flera likvidatorer efter anmälan av försäkringsinspektionen eller på ansökan av aktieägare, delägare eller röstberättigad som inte är delägare eller borgenär eller annan vars rätt kan vara beroende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Likvidatorerna skall genast anmäla likvidationsbeslutet för registrering.

7 § Försäkringsinspektionen skall om det behövs förordna en likvidator att tillsammans med de övriga likvidatorerna genomföra likvidationen. När ett livförsäkringsbolag trätt i likvidation, skall en sådan likvidator alltid förordnas. I fall då en likvidator förordnas av inspektionen skall bolagets firma tecknas av denne i förening med annan som äger teckna firman.

Bestämmelserna i denna lag om likvidator skall tillämpas på den likvidator som har utsetts av försäkringsinspektionen. Sådan likvidator får endast entledigas av inspektionen. Ersättare får inte förordnas av rätten.

En likvidator som har förordnats av försäkringsinspektionen har rätt till arvode av bolaget. Arvodets storlek bestäms av inspektionen.

13 § Likvidatorerna skall för varje räkenskapsår avge en årsredovisning, som skall läggas fram på den ordinarie bolagsstämman för godkännande. I fråga om stämman och redovisningen skall 9 kap. 5 § andra stycket 1 och 2 samt 11 kap. 11 § tredje-sjunde styckena, 12 och 13 §§ inte tillämpas

I balansräkningen tas det egna kapitalet upp i en post. I försäkringsaktiebolag tas aktiekapitalet upp inom linjen, i förekommande fall fördelat på olika aktieslag.

Tillgångarna får inte tas upp till ett högre värde än de beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det i balansräkningen upptagna värdet eller om för en skuld och en likvidationskostnad kan beräknas åtgå

[4] Senaste lydelse 1986:406.

ett belopp som väsentligt avviker från den redovisade skulden, skall vid tillgångs- eller skuldposten det beräknade beloppet anges inom linjen.

21 §[5] När ett försäkringsbolag är i konkurs kan försäkringsinspektionen förordna ett allmänt ombud. Avser konkursen ett livförsäkringsbolag, skall ett sådant ombud alltid förordnas. Det allmänna ombudet skall som konkursförvaltare delta i konkursboets förvaltning tillsammans med den eller de förvaltare som utses enligt konkurslagen (1987:672).

Det allmänna ombudet kan beträffande medförvaltare göra en sådan framställning som avses i 7 kap. 5 § konkurslagen.

Även om beslut om delning av boets förvaltning har fattats, får det allmänna ombudet delta i förvaltningen i dess helhet.

Om arvode till det allmänna ombudet gäller bestämmelserna i konkurslagen om arvode till konkursförvaltare.

24 § Ett allmänt ombud skall se till att försäkringstagarna kommer i åtnjutande av den förmånsrätt som följer med försäkringsavtalen.

26 § När ett livförsäkringsbolag har trätt i likvidation eller försatts i konkurs, skall beståndet av livförsäkringar om möjligt överlåtas till ett eller flera andra försäkringsbolag. Ett avtal om överlåtelse skall godkännas av försäkringsinspektionen för att bli giltigt.

Om inspektionen anser att ett avtal skall godkännas, skall inspektionen i Post- och Inrikes Tidningar och i övrigt på ett ändamålsenligt sätt kungöra avtalets innehåll. Kungörelsen skall innehålla föreläggande för försäkringstagarna att inom en bestämd tid, minst en månad efter kungörelsens utfärdande, hos inspektionen anmäla om de har något att invända mot avtalet. Även den som inte är försäkringstagare men som har förvärvat rätt på grund av en försäkring skall få möjlighet att framföra invändningar.

Ett beslut om godkännande av ett avtal skall inspektionen genast registrera. När registrering sker, övergår ansvaret för det överlåtna försäkringsbeståndet på det övertagande bolaget. Styrelsen och verkställande direktören i detta bolag skall underrätta försäkringstagarna och dem som förvärvat rätt på grund av en försäkring om överlåtelsen och de eventuella ändringar i villkoren som överlåtelsen medför. Försäkringsinspektionen bestämmer på vilket sätt underrättelsen skall ske.

27 § Om inte försäkringsbeståndet i fall som avses i 26 § har överlåtits inom ett år från likvidations- eller konkursbeslutet, får tillgångarna säljas och medlen fördelas mellan försäkringstagarna.

Över avvecklingen och fördelningen skall upprättas en plan, som skall godkännas av försäkringsinspektionen.

28 § Av de livförsäkrings- och återbäringsbelopp, som förfallit till betalning innan bolaget trätt i likvidation eller vid konkurs innan beslut om konkurs meddelats, skall så mycket betalas ut som skulle ha betalats om likvidationen eller konkursen inte inträffat.

[5] Senaste lydelse 1987:689.

Av livförsäkrings- eller återbäringsbelopp, som förfaller till betalning efter det att bolaget trätt i likvidation eller försatts i konkurs får endast betalas ut så mycket att övriga livförsäkringstagares rätt inte försämras. Vad som nu har sagts skall även tillämpas i fråga om återköp av försäkringar eller belåning av försäkringsbrev hos bolaget. Skulle det efteråt visa sig att ett för stort belopp har utbetalats, skall återbetalning inte ske.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 1990. Äldre bestämmelser tillämpas dock om likvidations- eller konkursförfarande har inletts före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

KJELL-OLOF FELDT

Hans Jacobson
(Finansdepartementet)